

Anteckningar från intressentmöte inför EviEMs systematiska kartläggning om buffertzoner

Tid: 1 september 2015, kl. 13.00-15.30

Plats: Tornrummet, Kungl. Vetenskapsakademien

Deltagare: Petter Haldén, Hushållningssällskapet
Elin Wallin, Naturskyddsföreningen (praktikant)
David Ståhlberg, Jordbruksverket
Sofia Blank, SLU, ArtDatanbanken
Mats Lindqvist, Trafikverket
Jan Wärnbäck, WWF
Josefin Walldén, Hav- och vattenmyndigheten

Sönke Eggers, SLU (ordförande)
Neal Haddaway, EviEM (projektledare)
Sif Johansson, EviEM (verksamhetschef)
Claes Bernes, EviEM
Anna Waldenström, EviEM

Sif Johansson presenterade EviEM och verksamheten. Därefter tog Neal Haddaway över och förklarade vad en systematisk kartläggning är, vilka likheter och skillnader som finns med utvärderingar samt vad det tänkta användningsområdet är. Ordförande Sönke Eggers gav sedan en kort introduktion till ämnet.

Kort om systematiska kartläggningar:

Processen är densamma som för systematiska utvärderingar men resultatet skiljer sig åt. Den systematiska kartläggningen visar snarare på vilken forskning som finns inom ett område än vad den forskningen säger. Resultatet blir en databas med information om var och när det har genomförts studier på det specifika området. Kartläggningen identifierar därför även områden där kunskapsbrister pekar på forskningsbehov. Den kartläggning som EviEM gör kommer dessutom inkludera en geografisk karta och resultatet kommer att presenteras med en sammanfattning och ett faktablad, precis som utvärderingarna.

Användning

Frågan kom först upp i en diskussion med jordbruksverket och förhoppningen från dem är att kartläggningen ska mynna ut i ett kunskapsunderlag som kan ligga till grund för beslut om styrmedel. Kartläggningen kan också mynna ut i framtida systematiska utvärderingar.

Frågor

Vilka avgränsningar ska kartläggningen ha? Vad är en buffertzona och vad skiljer den från en skyddszon? Fokus på näringsläckage eller biologisk mångfald? Vilka skötselåtgärder är relevanta? Hur kopplas detta till miljömålen och vilka? Leder skötselåtgärder till målkonflikter mellan olika miljömål eller produktions- och miljömål.

Begränsningar

Gällande begränsningar var alla överens om att kartläggningen bör gälla buffertzoner *kring åkermark* och att begreppet buffertzoner omfattar mer än bara skyddszoner. Angående geografisk spridning slogs bara fast att resultatet måste vara relevant i en svensk kontext. I Sverige finns buffertzoner vanligtvis intill diken men det kan finnas en hel del studier från delar av världen där buffertzoner inte ligger intill diken eller vattendrag. Avgränsningen bör dock vara inom tempererade boreala områden.

Miljömål och fokusområde

Miljömål som kan kopplas till kartläggningen är Giftfri miljö, Ingen övergödning, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt och djurliv.

En fråga som kom upp var när fokus ska ligga på näringsläckage eller biologisk mångfald. Buffertzoners effekter kan förväntas bero till viss del på odlingsintensitet och landskapsheterogenitet. Det är därför viktigt att kartlägga *var* buffertzoner gör mest nytta gällande näringsläckage och biologisk mångfald samt hur man kan anpassa dem till olika platser.

Gällande näringsläckage finns ett flertal andra metoder för att begränsa det. Däremot framfördes åsikten att det kan vara relevant att titta på hur man bäst utformar skyddszoner för att minimera till exempel fosforläckaget. Det är också viktigt att belysa närmare hur buffertzoner påverkar den biologiska mångfalden både på intilliggande åkermark och vattendrag.

Ett förslag var att försöka inkludera växtskyddsmedel och effekter av fungicider mm i kartläggningen. Även GM-grödor eftersom det ofta ställs krav på miljöåtgärder i samband med sådan odling. Det kan därför finnas värdefull information om till exempel kringland och zoner i anslutning till odlingarna där det kan finnas data som är relevant för hanteringen av buffertzoner.

Ur perspektivet om biologisk mångfald kan det vara intressant att titta på artgrupper som är beroende av den här typen av zoner.

Angående ekosystemtjänster finns det olika perspektiv. Ur lantbrukarnas perspektiv handlar det sannolikt främst om pollinering och biologisk bekämpning men ur ett samhällsperspektiv finns även fler mjuka värden såsom rekreation.

De flesta var överens om att ekosystemtjänster i den här kartläggningen bör vara begränsat till tjänster för åkermarken, grödan och begränsning av skadegörare.

Skötselåtgärder

Vilka slags skötselåtgärder är relevanta för buffertzoner? Vilken påverkan har till exempel skörd och bortforsling av organiskt material jämfört med att slå och låta det ligga kvar? För- och nackdelar är till exempel näringsåterförande och att sorkar som underminerar marken trivs.

I övrigt

EviEM vill gärna ha er hjälp att hitta relevant litteratur, särskilt grå litteratur, och att få kontakt med och input från viktiga intressenter som inte var representerade vid mötet.